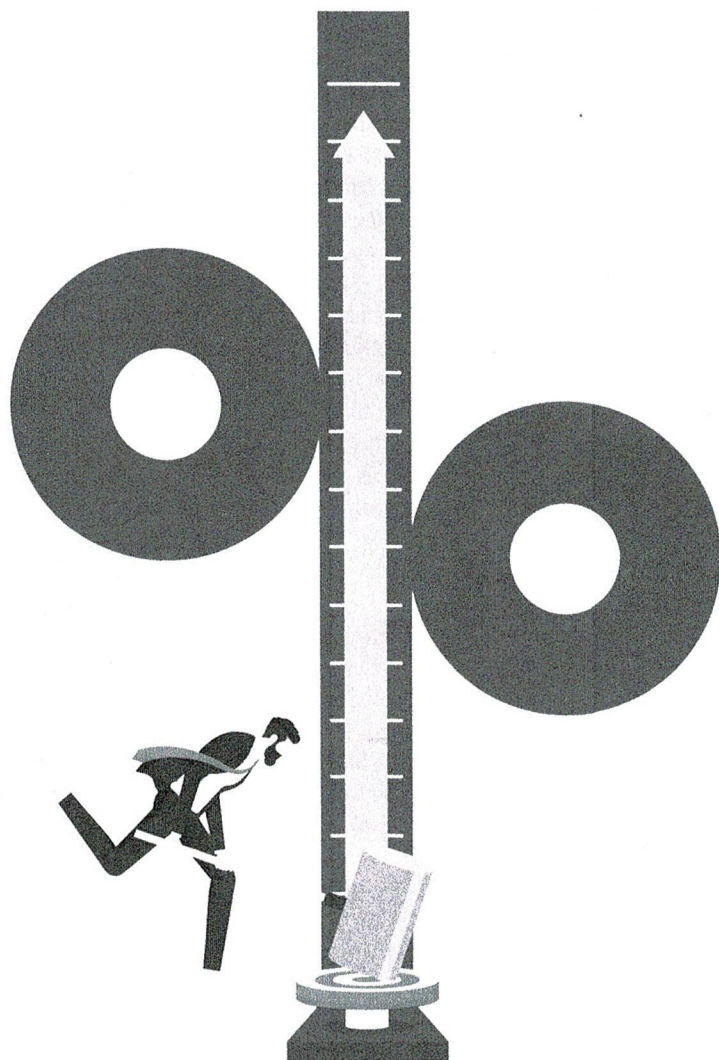

LENEN: WAT IS EEN ZAKELIJKE RENTE?

Onze Adviesservice krijgt veel vragen over de hoogte van de rente die je voor leningen mag rekenen. Ons antwoord is dan: dat hangt af van allerlei factoren. We noemen de belangrijkste.

Als u geld uitleent, vraagt u daarvoor in de regel rente. Hoeveel, dat luistert vrij nauw. Als de fiscus vindt dat sprake is van 'niet-zakelijk handelen' — omdat de rente te laag of te hoog is — kan dat gevolgen hebben. Bij leningen van particulier aan particulier kan een niet-zakelijke rente fiscaal gezien leiden tot het standpunt dat een verkapte schenking heeft plaatsgevonden. Aan de geldlener bij een te lage rente, aan de geldschieter bij een te hoge rente. Dat kan weer leiden tot de heffing van schenkbelasting. Gaat het om een lening van de BV, dan kunnen de gevolgen

nog ingrijpender zijn. Dus hoe zorgen we dat de rente 'zakelijk' blijft?

Feiten en omstandigheden

Om te beginnen moeten we kijken naar de feiten en omstandigheden bij het tot stand komen van de lening. Dat is bijvoorbeeld de **besteding van de lening**. Het maakt uit of het geld gebruikt wordt voor consumptieve uitgaven (zoals een auto of reis) of voor een huis of een belegging. Als wat gekocht wordt, zijn waarde behoudt, kan geldschieter daarop verhalen als niet wordt terugbetaald.

Daarnaast speelt ook de '**solvabiliteit**' van de **geldlener** een rol. Solvabiliteit is de verhouding tussen bezit en schuld. Hoe solvabeler geldlener is, des te lager het risico dat de geldverstrekker naar zijn centen kan fluiten en hoe lager de rente kan zijn. Heeft de geldlener een vaste baan met een goed salaris? Dan loopt de geldverstrekker ook minder risico dat hij naar zijn geld kan fluiten dan wanneer geldlener een onzeker laag inkomen heeft. Dat noemen we de '**verdiencapaciteit**'. Hoe hoger die is, des te lager de rente kan zijn. Verder houdt u bij het vaststellen

van de rente ook rekening met de (overige) voorwaarden van de leenovereenkomst. Dat wil zeggen: hoe langer de looptijd en de rentevastperiode van de lening zijn, des te hoger de rente kan zijn. Wordt tussentijds afgelost, dan kan de rente weer wat omlaag. Samen-vattend: hoe groter het risico dat (een deel van) het geld niet terugkomt, des te hoger de rente mag — of liever gezegd: moet — zijn.

Consumptief lenen

We zeggen altijd dat het in het algemeen beter is eerst te sparen en dan pas geld uit te geven. In de praktijk zien we dit soort leningen bijvoorbeeld waar het gaat om de finan-

ciering van een auto, wit- of bruingoed of vakantie. U kunt daarbij aansluiten bij wat in de markt gebruikelijk is (bank). Zie bijvoorbeeld www.independer.nl en www.pricewise.nl

Schenken en teruglenen

Wie bij leven vermogen wil weggeven, maar er niet bij kan — bijvoorbeeld omdat het in de stenen zit — kan een 'schuldigerkenning uit vrijgevigheid' laten opstellen. Daarvoor is een notaris nodig. Met name als de gewone jaarlijkse schenkingsvrijstelling niet wordt overschreden, is het 'schenken en teruglenen' (door ons bedacht) een goed alternatief (meer informatie in het kader 'Gebruik onze down-

loads!' op p.xxx). Zo is het mogelijk zonder notariskosten erfbelasting te besparen en de beschikking te houden over uw liquide middelen. Is de lening direct opeisbaar, dan is een rente van 6 procent — het in de Successiewet genoemde percentage — de norm. Is een bepaalde leentermijnen afgesproken, met eventueel een stilzwijgende verlenging, dan moet het rentepercentage vergelijkbaar zijn met de rente die banken hanteren voor consumptief krediet met dezelfde looptijd en overige voorwaarden. In de praktijk wordt ook in die situatie overigens wel uitgegaan van de in de Successiewet genoemde 6 procent.

Familiebank

U weet het natuurlijk: kinderen, neven, nichten of andere familieleden — maar ook vrienden of collega's — kunt u helpen met de financiering, het onderhoud of de verbouwing van hun woning door voor bank te spelen. Voor u als geldschieter levert uw spaargeld door het oprichten van een familiebank flink meer op dan bij de bank. En het geldt dat de bank normaal gesproken aan de geldlener verdient, verdwijnt nu in uw zak. In het artikel 'Nieuwe spelregels voor de familiebank' (FiscAlert september 2021, jrg 27 nr 7, p.18-19, online op www.fiscalert.nl ► **huis & hypotheek**) lieten we u zien hoe de rechter een streep haalde door te hoge rentes en hoe de Belastingdienst in de praktijk de familiebankrente beoordeelt. Alles bij elkaar genomen is ons advies om bij nieuwe familiebankleningen (en bij lopende familiebankleningen waarvan de rentevastperiode afloopt) aan te sluiten bij de markrente voor hypotheekleningen met dezelfde looptijd, plus een opslag. Bij een lening met een rentevastperiode zonder hypothecaire zekerheid is een opslag van 1,5 procentpunt goed verdedigbaar.

Een overzicht van de huidige markrentes vindt u op www.hypotheekrente.nl.

Bewaar altijd een print van het overzicht waarop u uw rentepercentage heeft gebaseerd in uw administratie.

RENTEOPSLAG BV

Als u leent van uw eigen BV, kunt u voor de hoogte van de rente uitgaan van de spaarrente bij de bank of de T- en U-rendementen plus een opslag. De hoogte van deze opslag is afhankelijk van de verhouding tussen uw privébezittingen en -schulden. Wettelijke voorschriften zijn er niet, maar in de fiscale adviespraktijk worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

privévermogen*	opslag op spaarrente
> 130% van het geleende bedrag	0,5%
100%-130% van het geleende bedrag	1,0%
70%-100% van het geleende bedrag	1,5%
< 70% van het geleende bedrag (maximaal éénmaal het bruto jaarinkomen)	2,5%
minder privévermogen dan in voorgaande rijen	lenen van de BV is in de regel niet zakelijk**

* Bij de vaststelling van het privévermogen wordt geen rekening gehouden met de waarde van de aandelen van de BV.

** Als u in zo'n geval toch geld uit de BV haalt, zou de fiscus dat kunnen zien als een belaste dividenduitkering. Zit in de BV (ook) stamrecht of pensioen, dan kan de fiscus de lening beschouwen als afkoop en die is belast. Gaat het om pensioen, dan is het hele pensioen belast in box 1 en daarnaast wordt ook nog 20% revisierente (een fiscale 'boete') geheven.

Leningen bij de BV

Directeur-groootaandeelhouders (dga's) lenen vaak geld van hun eigen BV. Dat moet onder dezelfde voorwaarden als wanneer de leenovereenkomst met een onafhankelijke derde zou zijn gesloten.

BV's hebben verschillende manieren om geld te lenen. De meest voorkomende leenvorm is de 'rekening-courant' waarmee privé-uitgaven van de zakelijke rekening kunnen worden verrekend en de directeur-groootaandeelhouder (dga) kortdurende geldopnames uit de BV kan doen. Zolang de rekening-courantschuld bij de BV het hele kalenderjaar de 17.500 euro per persoon (bij gemeenschap van goederen dus 35.000 euro) niet overschrijdt, hoeft de BV geen rente te rekenen. Voorwaarde is dat de lening niet wordt opgevoerd als box 3-schuld. Is de schuld op enig moment gedurende het kalenderjaar hoger? Dan moet de dga aan de BV over het gehele jaar een zakelijke rente over de schuld betalen en mag de lening als box 3-schuld worden meegenomen. Voor de te rekenen rente gelden dan dezelfde normen als voor andere leningen bij de BV (zie hierna).

De dga kan ook **structureel bij de eigen BV lenen**. In dat geval moet de BV een rente rekenen die ze elders 'als particuliere belegger' kan behalen. In de praktijk betekent het dat wordt gekeken naar de rente die de BV bij de bank kan krijgen of naar het zogenaamde 'T- en U-rendement' (te vinden op de website van het Verbond van Verzekeraars www.verzekeraars.nl, zoeken op 'rendementsmaatstaven'). Deze rendementen zijn afgeleid van de rendementen op een mandje staatsobligaties.

Omdat privépersonen minder kredietwaardig zijn dan banken of de Staat, moet deze rente nog worden vermeerderd met een opslag die afhankelijk is van de solvabiliteit van de geldlener (zie ook het kader 'Renteopslag BV'). Daarnaast is de aard van de lening uiteraard mede bepalend voor het uiteindelijke zakelijke rentepercentage.

In de praktijk zien we dat niet alle belastinginspecteurs goed op de hoogte zijn van de

geldende jurisprudentie. Sommigen stellen zich op het standpunt dat de rente moet worden gebaseerd op de krediettarieven, die aanzienlijk hoger zijn dan de spaarrentetarieven. Mocht deze discussie ontstaan, verwijs dan naar HR 5 februari 1997 (ECLI:NL:HR:1997:AA3236, te vinden op www.rechtspraak.nl).

Wilt u geld van de BV gebruiken voor een familiebanklening? Het is slim om het zelf van de BV te lenen en vervolgens in privé door te lenen. U mag een lagere rente met BV overeenkomen dan met kind. Dat komt omdat de BV uitgaat van de spaarrente (of het T- of U-rendement) met een opslag terwijl u in privé de rente baseert op de hypotheekrente (met opslag). Het verschil tussen de rente die u van uw kind ontvangt en de rente die u aan de BV betaalt is belastingvrij. Voor het kind maakt het niet uit: hij kan de eigenwoningrente aftrekken.

Fiscaal

Wat de BV op uitgeleend kapitaal aan rente ontvangt, is uiteraard belast met vennootschapsbelasting. Bovendien zijn de winstreserves van de BV op termijn belast met inkomstenbelasting in box 2. In privé betaalde rente is soms aftrekbaar (bijvoorbeeld bij familiebankleningen voor de eigen woning). Bereken dus altijd wat fiscaal het meeste voordeel oplevert: een hoge of een lage rente. Formeel is dit geen norm bij het vaststellen van de hoogte van de rente, maar aangezien niet precies is omschreven hoe hoog een zakelijke rente moet zijn, is er altijd een marge.

Lenen van de eigen BV wordt — naar het zich nu laat aanzien — beperkt. Dga's die méér dan € 700.000 hebben geleend van de eigen BV moeten over het meerdere éénmalig in box 2 belasting betalen. Het eerste peilmoment is 31 december 2023. Er geldt een uitzondering voor

eigenwoningsschulden, maar als die in of na 2023 met de BV zijn aangegaan, geldt de uitzondering alléén als de lening gepaard gaat met een hypothecaire akte.

Gebruik onze downloads!

Op onze site vindt u diverse voorbeeldovereenkomsten en stappenplannen waarmee u de lening in het juiste fiscale jasje kunt gieten (www.fiscalert.nl ► **downloads**):

- Gewone leningen: 'Overeenkomst van geldlening'.
- Schenken en teruglenen: 'Stappenplan schenken en teruglenen' en de 'Overeenkomst van geldlening'; het artikel '7 vragen over schenken en (later) teruglenen' (FiscAlert januari 2021, jrg 27 nr 1, p.16, online op www.fiscalert.nl ► **schchenken & erven**).
- Familiebankleningen: 'Stappenplan familiebank' en de 'Modelovereenkomst Eigenwoninglening'.
- Lenen van de BV: diverse 'Overeenkomsten van geldlening bij de BV' waar u zelf mee aan de slag kunt.

CONCLUSIE

Het is voor een geldschietter niet altijd eenvoudig om te bepalen wat het rentepercentage voor een lening moet zijn. Voor de fiscus is het belangrijk dat de rente zakelijk is. In het algemeen geldt: des te lager het risico dat de lening niet terugbetaald wordt, des te lager de rente kan zijn, en omgekeerd.